

Inž. arch. Strejc (Brno) podal ve svém referátu přehled o základních rysech sídelní struktury v ČSSR a na některých příkladech československých měst ukázal specifické rysy jejich center, přičemž vyzvedl zejména otázku dopravního řešení.

Prom. ekon. Pazdřová (Brno) referovala o výsledcích sociologického průzkumu atraktivity městského centra pro obyvatele dvou periferně lokalizovaných a relativně samostatných sídlišť (Poruba, Havířov). Průzkum byl zaměřen hlavně na lokální orientaci nákupů, užívání některých složek městského vybavení a některé ukazatele orientace neformálních sociálních vztahů. Výsledky ukázaly, že většina nákupních aktivit se odehrávala v místě bydliště, s výjimkou nákupů v centru obstarávaných příslušníky domácnosti, kteří při cestě z práce centrem projížděli. Majitelé osobních automobilů užívají jich k cestě za nákupem jen v malém počtu případů. Odgovědi ukázaly, že příčinou tohoto výrazně lokálního zaměření většiny aktivit obyvatel šetřených sídlišť je vedle relativně nevýrazného ostravského středu také jeho obtížná dosažitelnost (malý počet spojů, nepohodlí veřejných dopravních prostředků, a také vysoké jízdné v případě autobusů ČSAD). Zajímavým nálezem bylo zjištění, že pro ženy v domácnosti — na rozdíl od žen zaměstnaných — představují denní cesty za nákupem činnost hodnocenou pozitivně.

Doc. Lamser (Praha) hovořil o *Sociologických hlediscích při plánování občanského vybavení měst*. Upozornil především na nutnost odlišování společenských důsledků dvou vývojově sice úzce spjatých, přesto však odlišných procesů — industrializace a urbanizace. Zmínil se o trojím možném sociologickém přístupu ke studiu města a městského území: statistickém, funkcionálním a institucionálním. Plodným nástrojem je přitom pojem tzv. demografického potenciálu, stochasticky vázaného na jednotlivé činnosti a instituce ve městě lokalizované. Metodicky velmi užitečným přístupem ke studiu městského centra je průzkum pohybu lidí ve městě v jeho časovém a prostorovém členění. Urbanisticky relevantní je přitom sledování tohoto pohybu nejen v jeho masovém aspektu, tj. směry pohybu a koncentrace lidí na určitých místech města v určité době, nýbrž i v jeho aspektu individuálním, kde městské centrum představuje jeden z vrcholů trojúhelníku pohybu jednotlivce, určeného kromě toho místem pracoviště a místem bydliště. Znalost shod a rozdílů mezi jednotlivými trojúhelníky pohybu v rámci domácnosti by měla být předpokladem při jakékoli úpravě sítě topografických vztahů mezi bydlištěm a pracovištěm ve městě.

Seminář nepochybně přinesl zajímavou — byť jistě ne úplnou — konfrontaci tematického zaměření a výsledků dosavadních studií našich pracovníků, zabývajících se

sociologickým zkoumáním města, se zaměřením a výsledky jednoho z řady západoněmeckých vysokoškolských pracovišť badajících v tomto odvětví. Pro československé účastníky byl seminář prospěšný zejména v tom, že je seznámil s některými metodickými postupy a technikami při sociologickém zkoumání města u nás dosud neužívanými. Pokud jde o věcné nálezy a závěry, k nimž hostující referenti docházeli, je arci nutno posuzovat je s přihlédnutím ke všem významným důsledkům, které vyplývají jak z odlišnosti mezi naší a západoněmeckou globální socioekonomickou strukturou, tak i ze specifických místní situace v Karlsruhe, kde byla většina průzkumů prováděna. I ty závěry, které se vědomě opíraly spíše o hypotézy než o průkazný empirický materiál (např. některé úvahy o sociálně psychologické funkci městského centra), byly nepochybně plodné nadhozením nových myšlenek a možností přístupu.

Lubomír Kotačka

Sociální situace v dnešním světě (Životní úroveň v různých zemích)

Jedním z hlavních rysů dnešní doby je velký rozpor mezi pokrokem vědy a techniky a světovou sociální situací, rozpor mezi životní úrovní v průmyslových zemích a v bývalých koloniích, kde stamilióny lidí žijí v nuzných životních podmínkách, strádají hladem a podvýživou, jsou bez lékařské péče a bez vzdělání.

Podle zprávy OSN žilo roku 1961 na světě v nedostatku více než tisíc miliónů lidí, to je celá jedna třetina, a z nich na 400 miliónů žilo v krajní bídě, převážně v zemích hospodářsky méně vyvinutých.¹ Podle odhadu asi polovina všeho lidstva strádala roku 1963 hladem nebo podvýživou.

Podle statistik FAO (Organizace OSN pro výživu a zemědělství) z r. 1962 vypadá zeměpis hladu podle denní spotřeby bílkovin na hlavu takto:

1. První skupinu zemí s nižší denní spotřebou na hlavu než 15 gramů tvoří Turecko, Irán (40 % iránských obyvatel hladoví a dalších 40 % nuzně živoří — přiznal iránský ministr zemědělství Arsandžani roku 1962), Pákistán, Indie, Cejlón, všechny země bývalé francouzské Afriky, Kongo, Angola, Rhodesie, Mosambik, Keňa, Tanganika, Malgašská republika, všechny země Střední Ameriky s výjimkou Kubu, dále Haiti a Ecuador.

2. Druhou skupinu tvoří země s menší denní spotřebou bílkovin na hlavu než 30 gramů (Španělsko, Portugalsko, Itálie, Řecko, jižní Vietnam, Japonsko, Alžírsko, Tunisko, Maroko, Sudán, Etiopie, Jihoafrická republika a všechny země Jižní Ameriky mimo Argentinu a Uruguay (dobytkářské země, ve kterých je spotřeba bílkovin vyšší než 30 gramů).

¹ Podle zprávy OSN z roku 1952 více než polovina všeho obyvatelstva světa žila v nedostatku, bez ochrany proti nemoci, bez dostatečné výživy, přiměřeného bydlení, výchovy a pracovního prostředí (*Rapport préliminaire sur la situation sociale*

dans le monde 1952, str. 5). Podobně píše anglický vědec J. D. Bernal v knize *Svět bez války* (1958), že asi tři čtvrtiny obyvatelstva světa žijí v těžkých podmínkách, trpí hladem, nemocí a jsou bez vzdělání (*Welt ohne Krieg* — 1960, str. 7).

3. Ve třetí skupině zemí je denní spotřeba bílkovin na hlavu vyšší než 30 gramů (považovaných za nezbytné minimum); sem náleží všechny ostatní evropské země, USA, Kanada, Argentina, Uruguay a Austrálie.

Jen v zemích Latinské Ameriky zemřel podle zprávy v roce 1961 milión lidí hladem nebo podvýživou, třetina obyvatel žila v nuzných chatrčích bez světla, topení nebo kanalizace a bez možnosti lékařského ošetření. Podle zprávy komise poslanců brazilského parlamentu z roku 1962 patřily severovýchodní oblasti Brazílie k oblastem s nejnižší životní úrovní na světě, byla tu bída, chronický hlad, nemoci, vysoká dětská úmrtnost a negramotnost. Podle zprávy venezuelského ministra zdravotnictví zemřelo roku 1963 ve Venezuele 818 lidí hladem. List Osemanario přinesl roku 1964 zprávu, že v Brazílii umíralo denně následkem podvýživy nebo nedostatkem lékařské péče dva tisíce dětí. V šedesátých letech umíralo v Mexiku asi 200 000 dětí ročně v důsledku podvýživy a infekčních nemocí. Podle noviny zprávy umíralo roku 1964 v Mexiku denně 250 lidí na podvýživu, anémii nebo nemoci vyvolané podvýživou, z toho 200 dětí, a ve státě Nicaragua v oblasti Dionysio zemřelo hladem za jeden měsíc v roce 1964 40 lidí. Podle studie organizace OSN pro výživu a zemědělství trpělo v roce 1965 hladem sto miliónů obyvatelů Latinské Ameriky. V Indii (podle slov indického ministra Subramaniam) žije a žilo po generace 60 % obyvatel na různém stupni stálého hladovění. Mimoto začátkem roku 1966 hladovělo v důsledku neúrody na 60 miliónů obyvatel v sedmi státech indické Unie.

Italský ministr rozpočtu oznámil, že roku 1964 bylo deset miliónů Italů na hranici hladu. Pokud jde o úroveň bydlení, žila podle odhadů r. 1962 asi polovina obyvatel Asie, Afriky a Latinské Ameriky, tj. více než miliarda lidí, bez střechy nad hlavou nebo v nejprimitivnějších příbytcích, které postrádaly nejzákladnější vybavení. V rozsáhlých čtvrtích chatrčí žila asi třetina obyvatel velkých měst. Podle zprávy indické vlády žilo roku 1964 v Indii na 5 miliónů lidí bez střechy nad hlavou, z toho v Kalkatě 100 tisíc lidí, v Bombaji 76 tisíc.

V zemích hospodářsky méně vyvinutých byla rovněž značná nezaměstnanost. V Indii bylo roku 1963 2,6 miliónu registrovaných nezaměstnaných, v Iránu 2 milióny, v Alžírsku 1 milión, v Maroku 300 tisíc. V zemích Latinské Ameriky bylo roku 1964 na 6 miliónů nezaměstnaných, v Mexiku 2,5 miliónu, v Argentině 1 milión, v Chile a ve Venezuele 700 tisíc, v Kolumbii 500 tisíc.

Podle údajů UNESCO byla kolem roku 1960 téměř třetina dospělých starších patnácti let negramotná. Ze 750 miliónů negramotných dospělých bylo v Asii 550 miliónů, v Africe 120 miliónů, v Americe 50 miliónů a v Evropě 35 miliónů.

Dále: téměř polovina dětí (tj. asi 250 miliónů dětí z 550 miliónů všech dětí ve věku od 7 do 14 let) nechodila do školy. V Africe nechodilo do školy 80 % dětí, v zemích Latinské Ameriky 12 miliónů z 38 miliónů

dětí, v Mexiku 50 %, v Brazílii 65 %, v Haiti 80 %, v Turecku více než 1 milión dětí.

Negramotnost kolem roku 1950 v jednotlivých zemích (v % v počtu dospělých):

80–100 %: Irán (85), Irák (89), Saudská Arabie (95), Jemen (95), Jordánsko, Afghánistán, Nepál, Indie (81), Indonésie (82), Vietnam (95), Kambodža, Alžír (82), Maroko, Mosambik (97), Kongo (95), Haiti (91).

50–80 %: Turecko (68), Sýrie, Čína (80), Korea (68), Malajsko (60), Egypt (75), Jihoafrická Unie (70), Madagaskar, Ghana (75), Guatemala (72), Bolívie (68), Peru (56), Brazílie (51, tj. 20 miliónů dospělých).

20–50 %: Portugalsko (44), Recko (26), Jugoslávie (27), Bulharsko (24), Mongolsko, Barma (42), Cejlon (42), Thajsko (48), Filipíny (40), Mexiko (43), Kuba (22), Venezuela (48), Ecuador (44), Kolumbie (46), Chile (28), Paraguay (31).

10–20 %: Španělsko (18), Itálie (14, tj. 3 milióny dospělých), Argentina (14).

Počet negramotných dospělých v USA činil roku 1963 podle odhadu 3 milióny osob (podle odhadu M. Leviho 11 miliónů).

Rozdílnost životní úrovně v průmyslových zemích a v zemích hospodářsky méně vyvinutých, v bývalých koloniích, dokládají dále výše tzv. národního důchodu, výše střední délky života a kojenecké úmrtnosti a počet obyvatel na jednoho lékaře. *Národní důchod* na jednoho obyvatele za rok se odhadoval roku 1960 v USA na 2 000 dolarů, více než 1 000 měly Anglie, Belgie, Švédsko, Švýcarsko; 1 000 až 600 SSSR, Francie, NSR, Holandsko, Dánsko, Norsko, Island, Itálie; 600 až 300 Nový Zéland, Kuba, Chile, Malajsko; 300 až 100 Mexiko, Argentina, Recko, Španělsko, Portugalsko, Turecko, Japonsko, Guatemala, Maroko, Tunis, Peru, SAR (Egypt), Ghana, Cejlon, Brazílie; méně než 100 Thajsko, Kongo, Indie, Keňa, Uganda, Pakistán, Laos, Barma, Etiopie.

Přitom jde o průměrný důchod, který je rozdílný podle oblastí země: roku 1963 bylo v USA 46 oblastí nouze, hlavně v Pensylvánii, v západní Virginii, v Kentucky; v Itálii je nižší průměr na jihu; ve Francii v Bretani a na Korzice; v Belgii v kraji Borinage; v Anglii ve Skotsku a v severním Irsku.

Střední délka života v roce 1957:

SSSR 67, Francie 68, Itálie 64, Anglie 70, NSR 65, Dánsko 71, Švédsko 72, SSSR 67, Japonsko 67, Austrálie 70, Nový Zéland 70, USA 70, Kanada 68, Argentina 59, Brazílie 53, Čína 55, Indie 47, Filipíny 51, Peru 46, Mexiko 45, Guatemala 44, Chile 49, Vietnam 40, Egypt 39, Kuba 37, Kongo 37, Haiti 32, Mali 26 let.

Kojenecká úmrtnost (počet zemřelých do jednoho roku na tisíc živě narozených v ‰ kolem roku 1960:

SSSR 29,5; Francie 31,5; Anglie 23,3; Švédsko 15,0; Holandsko 15,8; Finsko 18,0; SSSR 30,9; Švýcarsko 26,0; Dánsko 22,4; Japonsko 40,0; Nový Zéland 24,0; USA 26,9; NSR 36,4; Itálie 48,2; Mexiko 76,0; Jugoslávie 113,0; Čína 80,0; Indie 98,0; Pakistán 176,0; Indo-

nésie 125,0; Filipíny 67,7; Cejlón 52,1; Barmá 139,3; Turecko 165,0; Egypt 129,0; Ghana 118,0; Senegal 93,0; Maroko 149,0; Tunís 109,0; Chile 117,0; Guatemala 101,0; Haiti 180,0; Ecuador 104,0; Venezuela 45,7; Peru 97,2; Argentina 62,1; Uruguay 73,0; Brazílie 170,7; Mali 250,0.

Počet lékařů na světě se odhadoval roku 1962 na 1,5 miliónu; při světovém průměru 1 lékař na 800 lidí — jak je tomu přibližně v průmyslových zemích — by bylo třeba 3 miliónů lékařů. V zemích hospodářsky málo vyvinutých připadá 1 lékař na několik tisíc, ba na několik desítek tisíc obyvatel. Roku 1950 připadalo v průmyslových zemích jedno lůžko v nemocnici na 75 až 100 obyvatel, v Egyptě na 900, v Turecku na 1500, v Indii na 5 000 obyvatel.

V zemích hospodářsky méně vyvinutých umíral ještě značný počet obyvatelstva na infekční nemoci, vymýcené v průmyslových zemích.²

Převážná většina tisku, novin, knih, rozhlasových a televizních přijímačů, telefonů a automobilů připadala na průmyslové země. Podle údajů UNESCO vycházelo v roce 1960 na světě denně 256 miliónů výtisků novin. Kniha se vydalo v roce 1960 asi 300 tisíc různých titulů v celkovém nákladu 5 000 miliónů výtisků.

V roce 1965 se počítalo na světě na 500 miliónů rozhlasových přijímačů, z toho 228 miliónů v USA, 100 miliónů v západní Evropě, 55 miliónů ve východní Evropě, v Latinské Americe 33 miliónů, v Africe 11 miliónů, v Asii 73 miliónů. Počet televizorů se odhadoval v roce 1965 na 160 miliónů (v USA 64 miliónů, v Japonsku 15 miliónů, v Anglii 14 miliónů). Telefonních účastníků na světě bylo roku 1965 182 miliónů.

Sociální pojištění bylo jen v socialistických a částečně v průmyslových kapitalistických zemích, neexistuje v ostatních zemích Asie, Afriky a Latinské Ameriky; mimoto např. v USA není nemocenské pojištění a výdaje za lékařské ošetření jsou značně vysoké; starobní pojištění zde zahrnuje jen asi tři čtvrtiny obyvatelstva a nedostává se právě na ty nejpotřebnější (podle M. Harringtona pouze třetina osamocených lidí s příjmem menším než 1 000 dolarů ročně dostávala starobní důchod); na podpory

v nezaměstnanosti, činící asi jednu třetinu mzdy a vyplácené jen po určitou dobu, měla nárok jen asi polovina nezaměstnaných. Roku 1965 bylo v USA zavedeno bezplatné lékařské ošetření starých občanů od 65 let.

Ve vyspělých kapitalistických průmyslových zemích byly neutěšené *sociální poměry*. V USA, v přední kapitalistické zemi, měla v roce 1954 více než polovina všeho obyvatelstva nižší příjem, než činilo tzv. Hellerovo životní minimum.

Podle Labor Fact Book 16 (1963) žilo v USA roku 1960 v nedostatku více než 77 miliónů Američanů, tj. více než dvě pětiny.

V roce 1961 měla čtvrtina obyvatel USA, tj. 41 miliónů osob, nižší příjem než činilo roční minimum odhadované pro rodinu na 6 147 dolarů. Podle slov presidenta J. F. Kennedého³ žilo 32 miliónů Američanů „na pokraji bída“, podle odhadu M. Harringtona žilo v bídě 40 až 50 miliónů Američanů, hlavně nezaměstnaní, jejichž počet činil roku 1963 4 milióny, dále drobní farmáři, 2 milióny kočujících zemědělských dělníků, černoši, kteří musí pracovat za polovinu mzdy bílých zaměstnanců, a 8 miliónů starých Američanů, přestože v USA existují starobní důchody. Podobně jiná zákonitá sociální opatření se nevztahují na všechny potřebné; na podporu v nezaměstnanosti, která činí jednu třetinu dřívějšího výdělku a vyplácí se jen po určitou dobu, má nárok jen asi polovina nezaměstnaných; zákonem zaručená minimální mzda se nevztahuje na 18 miliónů zaměstnanců (na podřadné zaměstnance nemocnic, na myčky nádobí, na pradelny, na větší část prodavačů v malých obchodech). Podle amerického presidenta L. Johnsona ztrácely 2 milióny Američanů ročně zaměstnání v důsledku racionalizace a automatizace výroby a 13 % výrobní průmyslové kapacity amerických závodů zůstávalo nevyužito; asi jedna pětina obyvatelstva, 35 miliónů Američanů, žila v nedostatku. Podle článku v americkém časopise U.S. News and World Report z 4. října 1965 žilo roku 1963 v USA pod uznávanou hranici životního minima 23,9 miliónů bělochů, hlavně ve velkoměstech a v Apalačské oblasti USA, a 10,7 miliónů barevných obyvatel USA, hlavně Indiánů, Portoricanů a Mexičanů. Podle L. H. Keyserlinga žila v USA

² Případů onemocnění cholerou bylo zvláště v Indii a Pakistánu roku 1962 40 tisíc (z toho 11 600 smrtelných), roku 1963 53 tisíce (z toho 18 400 smrtelných). Roku 1965 byla v Asii nová vlna cholery, zvláště v Indii, na Filipínách a v jižním Vietnamu. Na tuberkulózu umíraly ročně 3 milióny lidí a bylo jí postiženo 15 miliónů lidí v evropských zemích; v roce 1950 zemřelo na tuberkulózu ze 100 tisíc obyvatel v USA 47, v Anglii 62, v Indii 300, v Číně a v Indonésii 450. Počet onemocnění malárií poklesl z 250 miliónů v roce 1955 na 140 miliónů v roce 1961 (na Cejlóně z 610 871 roku 1950 na 110 roku 1961, v Iráku z 537 286 roku 1950 na 369 roku 1961). V průmyslových zemích jsou jako příčiny úmrtí na prvním místě choroby srdce a rakovina. Značný je tam také počet obětí dopravních a pracovních nehod.

Roku 1960 zemřelo v USA v důsledku dopravních nehod 37 150 lidí, roku 1963 43 000 lidí, roku 1964 47 800 osob, roku 1960 v Japonsku 13 298, v Kanadě 3 700, ve Francii 8 163. Roku 1963 zemřelo ve Francii při automobilových nehodách, kterých bylo

179 000, 10 227 osob a bylo zraněno 243 000 osob, v NSR roku 1959 13 354 osob, roku 1964 16 422 osob a zraněno bylo 446 000 osob, v Itálii roku 1959 8 014, v Anglii roku 1963 6 922 osob a zraněno bylo 350 000 osob, v Rakousku roku 1963 1 644 osob, v ČSSR v roce 1965 bylo 1 611 osob zabito a 10 546 těžce zraněno. Odhaduje se, že v roce 1963 zemřelo v důsledku dopravních nehod na půl miliónu lidí, z toho 200 tisíc lidí při automobilových nehodách, (75 tisíc lidí v Evropě a 100 tisíc lidí v Americe), na moři bylo 200 tisíc obětí, na železnicích 3 tisíce lidí a při leteckých nehodách zahynulo 1 435 lidí. Dále tisíce lidí zemřely v důsledku přírodních katastrof a při pracovních úrazech. V průmyslových zemích, v USA, v NSR, ve Francii a v Itálii bylo roku 1962 na 7 miliónů pracovních úrazů, v NSR bylo v roce 1964 registrováno 2 544 000 pracovních úrazů, z toho 4 925 smrtelných. V USA bylo v roce 1965 zabito při pracovních nehodách 14 100 osob.

³ Poselství americkému Kongresu o stavu Unie v lednu 1963.

roku 1964 v bídě polovina z 18 miliónů starých Američanů, více než polovina všech amerických obyvatel si nemohla zaplatit patřičnou lékařskou péči a pětina obyvatelstva bydlela v naprosto nevyhovujících bytech.

V Anglii (podle zprávy Národního úřadu pro poskytování pomoci) byly v roce 1963 tři milióny lidí, žijících v nutných životních podmínkách, odkázány na státní pomoc. Podle B. Abel-Smitha a P. Townsena žilo roku 1965 v Anglii v bídě 7,5 miliónů osob, mezi nimi 3 milióny přestárých a přes 2 milióny dětí.

V Německé spolkové republice žilo koncem roku 1961 podle odhadu K. Pluskatové více než 2,6 miliónů lidí v největší bídě. Počet nezaměstnaných po druhé světové válce činil v USA 2 až 5 miliónů, v Itálii 2 milióny, v Anglii a v Japonsku kolem půl miliónu, v západním Německu asi 1 milión. Roku 1963 bylo v průmyslových zemích více než 7 miliónů nezaměstnaných (v USA 4186 tisíc, v Kanadě 373 tisíce, v Itálii 1,2 miliónu, v Anglii 612 tisíc, v Německé spolkové republice 176 tisíc, ve Francii 97 tisíc, v Japonsku 400 tisíc, v Austrálii 33 tisíc). U nás v ČSSR činila v roce 1965 průměrná měsíční mzda zaměstnanců 1468 Kčs a průměrná výše starobního důchodu 740 Kčs, ale značný počet starobních důchodů činil pouze 300–400 Kčs měsíčně.

Podle úrovně bydlení bylo v USA roku 1960 z 58 miliónů bytových jednotek 15,6 miliónu, tj. 27 % v nevyhovujícím stavu a žila v nich jedna třetina amerických rodin.

V Anglii bydlelo v roce 1961 v 750 tisících nevhodných domech a bytech dva a půl miliónu lidí, v Londýně roku 1964 podle zprávy parlamentní komise 190 tisíc rodin. V západním Německu v roce 1958 bydlel nouzově více než 1 milión lidí a na 300 tisíc lidí bylo bez přístřeší. Asi 2 milióny lidí žily roku 1964 ve Francii v nouzových

obydlích, v tzv. bidonvillech. V Paříži bylo roku 1962 66 % bytů bez koupelny, 60 % bez ústředního topení, 45 % bez záchodu v bytě a 15 % bez elektrického světla, a více než polovina bytů byla postavena před rokem 1915. Ve Vídni byla roku 1963 více než jedna třetina bytů bez vodovodu a bez záchodu uvnitř bytu. V Rakousku žilo v roce 1961 150 tisíc lidí v nouzových obydlích. V Argentině jen v Buenos Aires žilo roku 1963 v brlohách a chatrčích bez elektřiny, vody a kanalizace 250 tisíc lidí.

Bída a nedostatek prostředků k životu vedou v kapitalistických zemích často k sebevraždám a jiným negativním jevům, jako je kriminalita a alkoholismus. Sebevraždu spáchalo v USA roku 1960 19 450 lidí, v Japonsku 19 830, v NSR 10 639, ve Francii 7 223, v Anglii 5 113, v Itálii 3 144 lidí — podle údajů OSN, podle jiných zpráv docházelo v USA ročně k asi 30 tisícům sebevražd a k 200 tisícům pokusům o sebevraždu.

V USA bylo v roce 1955 spácháno 2 262 450 větších trestných činů (1 360 980 krádeží, 227 150 krádeží automobilů, 492 530 vloupání, 57 490 oloupení, 92 740 těžkých ublížení, 10 100 znásilnění, 5 610 zabití a 6 850 vražd); roku 1957 2 796 000 větších trestných činů. Roku 1964 bylo v USA spácháno celkem 2 604 400 vážných zločinů, o 13 % více než v roce 1963.

V Německé spolkové republice bylo roku 1957 1 684 690 větších trestných činů, roku 1962 2 106 469 (z toho jednu čtvrtinu spáchaly osoby mladší 21 let), v Anglii roku 1957 479 710 větších trestných činů, roku 1962 896 484, ve Francii roku 1956 674 000 a v Itálii roku 1961 426 317 větších trestných činů.

V Japonsku bylo roku 1963 na 5 300 ozbrojených band se 180 000 členy (z toho v Tokiu 120 band se 45 000 členy), které se zabývaly loupežemi, vraždami, obchodem s drogami a s děvčaty. Stále větší počet trestných činů

Nezaměstnanost v hlavních kapitalistických zemích (roční průměr v tisících)

Rok	USA	Anglie	NSR	Itálie	Japonsko
1948	2205	338	592	1742	240
1949	3395	328	1229	1679	380
1950	3350	341	1580	1615	440
1951	2099	281	1432	1721	390
1952	1932	462	1379	1849	470
1953	1870	380	1250	1946	450
1954	3570	317	1220	1699	590
1955	2904	264	928	1491	680
1956	2822	287	761	1867	630
1957	2936	347	662	1662	520
1958	4681	500	683	1340	560
1959	3813	512	480	1128	580
1960	3931	393	237	1546	430
1961	4806	377	161		390
1962	4007	500	142	1311	400
1963	4166	612	176	1200	400
1964	4000	500			
1965	3500	300			